

UNA SOCIETAT MODÈLICA?

Julia Katharina Steinebach

Estudiant en pràctiques a la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani de la Universitat de Girona

La professora **Dolors Bramon Planas** pronuncià el passat 16 de març la conferència titulada *Les Identitats culturals i religioses a la Corona catalanoaragonesa, segles XII a XV* dintre del cicle *Identitat i absència* que organitzen, conjuntament, l'Institut d'Estudis Nahmànides i la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani de la Universitat de Girona.

Segons Dolors Bramon, en algunes ocasions s'ha volgut presentar la nació espanyola com si s'hagués originat a partir d'una base cultural sòlida. La idea, segons aquest relat, és que Espanya es constitueix ja d'entrada al voltant de tres grans col·lectius amb diferents identitats culturals: la musulmana, la jueva i la cristiana. Segons **Americo Castro**, per exemple, aquestes tres cultures haurien compartit el territori en pacífica convivència. Una societat, sens dubte, modèlica, aparentment.

Dolors Bramon mostra que de la coexistència entre diversos grups identitaris i culturals no se'n pot parlar en termes de convivència. Com a molt, sosté, podem parlar de relacions de conveniència, relacions que responen a la necessitat o a l'ambició del col·lectiu dominant. En aquest cas, el cristià, que subjuga la llibertat dels altres col·lectius als interessos propis.

L'altre, aquell que no forma part del col·lectiu propi, sempre genera rebuig. Això es fa palès ja en diversos escrits i documents

«A l'Edat Mitjana, els cristians eren els més bruts», diu la filòloga i historiadora de la UB Dolors Bramon

que es remunten al segle IX, on els col·lectius sarraï i jueu caracteritzen el cristià per la manca d'higiene que exhibeix. Per contra, els escriptors cristians testimonien l'excessiu ús d'aigua que fan els jueus i els sarraïns, com a motiu d'acusació davant del tribunal inquisitiu.

«A l'Edat Mitjana, els cristians eren els més bruts», diu Bramon, sense ànims d'ofendre ningú. Aquestes caracteritzacions de «l'altre» li permeten il·luminar com eren de complexes les relacions entre els diferents col·lectius.

Un tret comú entre tots tres és que apunten la valentia com una característica fonamental del col·lectiu aliè. És una aposta sàvia que, una mica a l'estil de **Pascal**, ens pot prevenir del perill de subestimar els altres.

Vet aquí, tres dels col·lectius que conformaven la societat de la Corona catalanoaragonesa entre els segles XII i XV. Els oblidats, els més desfavorits i silenciats, conformen un quart grup indispensable: els esclaus. Aquest col·lectiu cobrarà veu per boca de **Ferran García-Oliver** a la següent xerrada, que tindrà lloc a l'Institut Nahmànides el dijous 18 de maig vinent.